

Πίνακας περιεχομένων

<i>Πρόλογος στην ελληνική έκδοση</i>	21
<i>Πρόλογος στην όγδοη αμερικανική έκδοση</i>	23
<i>Ευχαριστίες</i>	33
1 Εισαγωγή	35
Τι πραγματεύεται η Διεθνής Οικονομική;	38
Τα οφέλη από το εμπόριο	38
Η δομή του εμπορίου	40
Προστατευτισμός	41
Το ισοζύγιο πληρωμών	42
Προσδιορισμός της συναλλαγματικής ισοτιμίας	43
Διεθνής συντονισμός πολιτικών	43
Η διεθνής αγορά κεφαλαίου	44
Διεθνής οικονομική: Εμπόριο και χρήμα	45
ΜΕΡΟΣ 1 Θεωρία διεθνούς εμπορίου	47
2 Παγκόσμιο εμπόριο: Μια επισκόπηση	49
Ποιος συναλλάσσεται με ποιον;	50
Το μέγεθος μετράει: Το υπόδειγμα της βαρύτητας	51
Η λογική του υποδειγμάτος της βαρύτητας	52
Χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα της βαρύτητας:	
Αναζητώντας ανωμαλίες	54
Εμπόδια στο διεθνές εμπόριο: Απόσταση, φραγμοί και σύνορα	55
Η μεταβαλλόμενη δομή του παγκόσμιου εμπορίου	59
Έχει γίνει ο κόσμος μικρότερος;	59
Τι εμπορευόμαστε;	60
Μεταφορά υπηρεσιών στο εξωτερικό	63
Εξακολουθούν να ισχύουν οι παλιοί κανόνες;	65
Περίληψη	66
Όροι κλειδιά	66
Προβλήματα	66
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	67

3 Παραγωγικότητα της εργασίας και συγκριτικό πλεονέκτημα:	
Το Ρικαρδιανό υπόδειγμα	69
Η έννοια του συγκριτικού πλεονεκτήματος	70
Μια οικονομία με ένα συντελεστή παραγωγής	73
Παραγωγικές δυνατότητες	73
Σχετικές τιμές και προσφορά	74
Το εμπόριο σε έναν κόσμο με ένα συντελεστή παραγωγής	75
Καθορισμός της σχετικής τιμής μετά το εμπόριο	78
Πλαίσιο: Το συγκριτικό πλεονέκτημα στην πράξη: Η περίπτωση του Babe Ruth	80
Τα οφέλη από το εμπόριο	82
Ένα αριθμητικό παράδειγμα	83
Σχετικοί μισθοί	85
Παρανοήσεις σχετικά με το συγκριτικό πλεονέκτημα	86
Πλαίσιο: Οι απώλειες από την έλλειψη εμπορίου	87
Παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα	88
Το επιχείρημα της φτηνής εργασίας	89
Εκμετάλλευση	90
Πλαίσιο: Αντανακλούν οι μισθοί την παραγωγικότητα;	91
Συγκριτικό πλεονέκτημα με πολλά αγαθά	93
Εισαγωγή των υποθέσεων του υποδείγματος	93
Σχετικοί μισθοί και εξειδίκευση	93
Προσδιορισμός του σχετικού μισθού σε ένα υπόδειγμα πολλών αγαθών	96
Προσθέτοντας το κόστος μεταφοράς και τα μη εμπορεύσιμα αγαθά	98
Εμπειρικές ενδείξεις για το Ρικαρδιανό υπόδειγμα	100
Περίληψη	104
Όροι κλειδιά	105
Προβλήματα	106
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	107
4 Πόροι, συγκριτικό πλεονέκτημα και διανομή εισοδήματος	109
Ένα υπόδειγμα μιας οικονομίας με δύο συντελεστές παραγωγής	110
Τιμές και παραγωγή	110
Επιλέγοντας την αναλογία των εισοροών	114
Τιμές συντελεστών παραγωγής και τιμές αγαθών	116
Πόροι και προϊόν	118
Επιδράσεις του διεθνούς εμπορίου μεταξύ οικονομιών με δύο συντελεστές παραγωγής	123

Σχετικές τιμές και δομή του εμπορίου	123
Διεθνές εμπόριο και διανομή του εισοδήματος	128
Εξίσωση των τιμών των παραγωγικών συντελεστών	128
Διεθνές εμπόριο και διανομή εισοδήματος στη βραχυχρόνια περίοδο	131
Μελέτη περίπτωσης: Εμπόριο μεταξύ Βορρά – Νότου και εισοδηματική ανισότητα	131
Η Πολιτική Οικονομία του εμπορίου: Μια πρώτη θεώρηση	134
Τα οφέλη από το διεθνές εμπόριο, αναθεώρηση	135
Άριστη πολιτική εμπορίου	137
Διανομή του εισοδήματος και πολιτική εμπορίου	138
Εμπειρικές ενδείξεις για το υπόδειγμα Heckscher-Ohlin	139
Έλεγχος του υποδείγματος Heckscher-Ohlin	139
Πλαίσιο: Διανομή του εισοδήματος και οι απαρχές της θεωρίας του εμπορίου	140
Συμπεράσματα των εμπειρικών ελέγχων	148
Περίληψη	148
Όροι κλειδιά	150
Προβλήματα	150
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	151
Παράρτημα: Τιμές συντελεστών παραγωγής, τιμές αγαθών και επιλογή εισροών	153
Επιλογή τεχνολογίας	153
Τιμές των αγαθών και τιμές των συντελεστών παραγωγής	154
5 Το πρότυπο υπόδειγμα του διεθνούς εμπορίου	159
Ένα πρότυπο υπόδειγμα μιας οικονομίας με διεθνείς συναλλαγές	161
Παραγωγικές δυνατότητες και σχετική προσφορά	161
Σχετικές τιμές και ζήτηση	163
Επιδράσεις των μεταβολών των όρων εμπορίου	
στην ευημερία	166
Προσδιορισμός σχετικών τιμών	166
Οικονομική μεγέθυνση: Μια μετατόπιση της καμπύλης RS	167
Μεγέθυνση και η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων	168
Σχετική προσφορά και όροι εμπορίου	169
Διεθνείς επιδράσεις της μεγέθυνσης	171
Μελέτη περίπτωσης: Η οικονομική μεγέθυνση των νέων εκθιμηχανιζόμενων χωρών έχει πλήξει τις ανεπτυγμένες χώρες;	172

Διεθνείς μεταβιθάσεις εισοδήματος: Μετατόπιση της καμπύλης RD	174
Το πρόβλημα των διεθνών μεταβιθάσεων	175
Επιδράσεις μιας διεθνούς μεταβίβασης στους όρους εμπορίου	176
Ενδείξεις σχετικά με τις επιδράσεις των μεταβιθάσεων στους όρους εμπορίου	178
Μελέτη περίπτωσης: Το πρόβλημα των μεταβιθάσεων και η ασιατική κρίση	180
Δασμοί και επιδοτήσεις εξαγωγών: Ταυτόχρονες μετατοπίσεις των RS και RD	181
Επιδράσεις των δασμών στη σχετική ζήτηση και προσφορά	181
Επιδράσεις μιας επιδότησης εξαγωγών	183
Αποτελέσματα των επιδράσεων επί των όρων εμπορίου:	
Ποιος αφελείται και ποιος ζημιώνεται;	184
Περίληψη	186
Όροι κλειδιά	188
Προβλήματα	188
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	190
Παράρτημα: Απεικόνιση της διεθνούς ισορροπίας με καμπύλες διάθεσης	192
Εξαγωγή της καμπύλης διάθεσης μιας χώρας	192
Διεθνής ισορροπία	194
6 Οικονομίες κλίμακας, ατελής ανταγωνισμός και διεθνές εμπόριο	197
Οικονομίες κλίμακας και διεθνές εμπόριο: Μια επισκόπηση	198
Οικονομίες κλίμακας και διάρθρωση της αγοράς	200
Η θεωρία του ατελούς ανταγωνισμού	201
Μονοπώλιο: Μια σύντομη επισκόπηση	202
Μονοπωλιακός ανταγωνισμός	206
Περιορισμοί του υποδείγματος του μονοπωλιακού ανταγωνισμού	213
Μονοπωλιακός ανταγωνισμός και διεθνές εμπόριο	214
Τα αποτελέσματα του μεγάλου μεγέθους της αγοράς	215
Οφέλη από μια ολοκληρωμένη αγορά: Ένα αριθμητικό υπόδειγμα	216
Οικονομίες κλίμακας και συγκριτικό πλεονέκτημα	220
Η σημασία του ενδοκλαδικού εμπορίου	223
Λόγοι του ενδιαφέροντος για το ενδοκλαδικό εμπόριο	225

Μελέτη περίπτωσης: Το ενδοκλαδικό εμπόριο σε δράση: Το σύμφωνο της βιομηχανίας αυτοκινήτων της Β. Αμερικής του 1964	227
Ντάμπινγκ	228
Η λειτουργία του ντάμπινγκ	229
Μελέτη περίπτωσης: Το αντιντάμπινγκ ως προστατευτισμός	233
Αμοιβαίο ντάμπινγκ.	234
Η θεωρία των εξωτερικών οικονομιών	235
Ειδικευμένοι προμηθευτές	236
Συγκέντρωση αγοράς εργασίας	237
Διάχυση γνώσεων	239
Εξωτερικές οικονομίες και αυξανόμενες αποδόσεις	240
Εξωτερικές οικονομίες και διεθνές εμπόριο	240
Εξωτερικές οικονομίες και δομή του διεθνούς εμπορίου	241
Διεθνές εμπόριο και ευημερία με εξωτερικές οικονομίες	242
Δυναμικές αυξανόμενες αποδόσεις	244
Πλαίσιο: Η οικονομική του θεάματος	246
Διαπεριφερειακό εμπόριο και οικονομική γεωγραφία	247
Περίληψη	250
Όροι κλειδιά	251
Προβλήματα	252
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	254
Παράρτημα: Προσδιορισμός οριακού εσόδου	255
7 Διεθνής κίνηση συντελεστών παραγωγής	257
Διεθνής κινητικότητα της εργασίας	258
Υπόδειγμα με ένα παραγόμενο αγαθό χωρίς κινητικότητα συντελεστών	259
Διεθνής κίνηση της εργασίας	261
Προέκταση της ανάλυσης	263
Μελέτη περίπτωσης: Σύγκλιση μισθών στην εποχή της μαζικής μετανάστευσης	264
Μελέτη περίπτωσης: Μετανάστευση και η οικονομία των ΗΠΑ	265
Διεθνής δανεισμός	267
Διαχρονικές παραγωγικές δυνατότητες και διεθνές εμπόριο	268
Το πραγματικό επιτόκιο	269
Διαχρονικό συγκριτικό πλεονέκτημα	270
Άμεσες ξένες επενδύσεις και πολυεθνικές επιχειρήσεις	271
Η θεωρία της πολυεθνικής επιχείρησης	272

Πλαίσιο: Είναι η κίνηση κεφαλαίων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες επιθλαβής για τους εργαζομένους στις χώρες με υψηλούς μισθούς;	273
Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις στην πράξη	277
Μελέτη περίπτωσης: Ξένες άμεσες επενδύσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες	278
Πλαίσιο: Μια βόλτα με το αυτοκίνητο	281
Περίληψη	282
Όροι κλειδιά	282
Προβλήματα	282
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	285
Παράρτημα I: Προσδιορίζοντας το συνολικό προϊόν με βάση την καμπύλη οριακού προϊόντος	286
Παράρτημα II: Περισσότερα περί του διαχρονικού εμπορίου	289
 ΜΕΡΟΣ 2 Πολιτική διεθνούς εμπορίου	295
 8 Τα μέσα της εμπορικής πολιτικής	297
Βασική ανάλυση των δασμών	298
Προσφορά, ζήτηση και εμπόριο σε ένα μεμονωμένο κλάδο	299
Επιδράσεις ενός δασμού	302
Μέτρηση του βαθμού προστασίας	304
Κόστος και όφελος ενός δασμού	306
Πλεόνασμα καταναλωτή και παραγωγού	306
Μέτρηση κόστους και οφέλους	308
Άλλα μέσα εμπορικής πολιτικής	312
Επιδοτήσεις εξαγωγών: Θεωρία	312
Μελέτη περίπτωσης: Η κοινή ευρωπαϊκή αγροτική πολιτική	313
Ποσοστώσεις εισαγωγών: Θεωρία	315
Μελέτη περίπτωσης: Μια ποσόστωση εισαγωγών στην πράξη:	
Η ζάχαρη στις ΗΠΑ	316
Εκούσιοι περιορισμοί εξαγωγών	318
Μελέτη περίπτωσης: Ένας εκούσιος περιορισμός εξαγωγών στην πράξη: Τα iαπωνικά αυτοκίνητα	319
Αξίωση ελάχιστου εγχώριου μεριδίου παραγωγής	320
Πλαίσιο: Αμερικανικά λεωφορεία παραγωγής Ουγγαρίας	321
Άλλα μέσα εμπορικής πολιτικής	323

Επιδράσεις της πολιτικής εμπορίου: Περίληψη	323
Περίληψη	324
Όροι κλειδιά	325
Προβλήματα	325
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	327
Παράρτημα I: Ανάλυση δασμών σε συνθήκες γενικής ισορροπίας	329
Ο δασμός σε μια μικρή χώρα	329
Ο δασμός σε μια μεγάλη χώρα	332
Παράρτημα II: Οι δασμοί και οι ποσοστώσεις εισαγωγών σε συνθήκες μονοπωλίου	334
Το υπόδειγμα με ελεύθερο εμπόριο	334
Το υπόδειγμα με δασμό	335
Το υπόδειγμα με μια ποσόστωση εισαγωγών	336
Σύγκριση δασμού και ποσόστωσης	337
9 Η πολιτική οικονομία της πολιτικής εμπορίου	339
Η θέση υπέρ του ελεύθερου εμπορίου	340
Ελεύθερο εμπόριο και αποδοτικότητα	340
Πρόσθετα οφέλη από το ελεύθερο εμπόριο	342
Προσοδοθηρία	343
Τα πολιτικά επιχειρήματα υπέρ του ελεύθερου εμπορίου	344
Μελέτη περίπτωσης: Τα οφέλη από το 1992	345
Τα επιχειρήματα της εθνικής ευημερίας κατά του ελεύθερου εμπορίου	347
Το επιχείρημα των όρων εμπορίου υπέρ των δασμών	348
Το επιχείρημα των ανεπαρκειών της εγχώριας αγοράς κατά του ελεύθερου εμπορίου	350
Πόσο πειστικό είναι το επιχείρημα των ανεπαρκειών της αγοράς;	352
Διανομή του εισοδήματος και πολιτική του εμπορίου	355
Εκλογικός ανταγωνισμός	355
Πλαίσιο: Πολιτικοί προς πώληση: Η εμπειρία της δεκαετίας του '90	357
Συλλογική δράση	359
Υποδείγματα πολιτικής διαδικασίας	360
Ποιος προστατεύεται;	361
Διεθνείς διαπραγματεύσεις και εμπορική πολιτική	363
Τα πλεονεκτήματα των διαπραγματεύσεων	365
Διεθνείς εμπορικές συμφωνίες: Μια ιστορική ανασκόπηση	367
Ο γύρος της Ουρουγουάης	370

Απελευθέρωση του εμπορίου	371
Από την GATT στον ΠΟΕ	372
Πλαίσιο: Διευθετώντας μια διαμάχη και δημιουργώντας μια νέα	374
Όφελος και κόστος	375
Μελέτη περίπτωσης: Δοκιμάζοντας τις δυνατότητες του ΠΟΕ	377
Η απογοήτευση της Ντόχα	378
Πλαίσιο: Πλήρους οι αγροτικές επιδοτήσεις τον Τρίτο Κόσμο;	380
Προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες	381
Πλαίσιο: Ζώνη ελεύθερου εμπορίου έναντι τελωνειακής ένωσης	383
Πλαίσιο: Είναι αποδεκτές οι προτιμήσεις στο εμπόριο;	385
Μελέτη περίπτωσης: Εκτροπή εμπορίου στη Ν. Αμερική	387
Περίληψη	388
Όροι κλειδιά	391
Προβλήματα	391
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	393
Παράρτημα: Απόδειξη ότι το άριστο επίπεδο δασμού είναι θετικό	395
Ζήτηση και προσφορά	395
Δασμός και τιμές	395
Δασμός και εγχώρια ευημερία	396
10 Εμπορική πολιτική στις αναπτυσσόμενες χώρες	399
Εκβιομηχάνιση με υποκατάσταση εισαγωγών	401
Το επιχείρημα της νηπιακής βιομηχανίας	401
Προώθηση της μεταποίησης μέσω της προστασίας	404
Μελέτη περίπτωσης: Το Μεξικό εγκαταλείπει τη στρατηγική εκβιομηχάνισης μέσω της υποκατάστασης εισαγωγών	407
Τα αποτελέσματα της στήριξης της μεταποίησης: Προβλήματα της εκβιομηχάνισης μέσω υποκατάστασης των εισαγωγών	408
Η απελευθέρωση του εμπορίου από το 1985 και μετά	410
Εκβιομηχάνιση με βάση τις εξαγωγές: Το θαύμα της Α. Ασίας	413
Η ανάπτυξη της Ασίας: τα γεγονότα	413
Η πολιτική εμπορίου στις ασιατικές χώρες υψηλών οικονομικών επιδόσεων	415
Πλαίσιο: Η οικονομική έκρηξη της Ινδίας	416
Βιομηχανική πολιτική στις ασιατικές οικονομίες υψηλών επιδόσεων	418

Άλλοι παράγοντες οικονομικής μεγέθυνσης	419
<i>Περίληψη</i>	420
<i>Όροι κλειδιά</i>	421
<i>Προβλήματα</i>	421
<i>Συμπληρωματική Βιβλιογραφία</i>	422
11 Αντιπαραθέσεις για την εμπορική πολιτική	425
Σύγχρονα επιχειρήματα υπέρ της παρεμβατικής πολιτικής	
στο διεθνές εμπόριο	426
Τεχνολογία και εξωτερικές οικονομίες	426
Ατελής ανταγωνισμός και στρατηγική πολιτική εμπορίου	429
Μελέτη περίπτωσης: Όταν τα ολοκληρωμένα κυκλώματα (chips)	
απογειώνονταν	434
Παγκοσμιοποίηση και χαμηλόμισθη εργασία	436
Το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης	437
Επανεξέταση του εμπορίου και των μισθών	438
Συνθήκες εργασίας και εμπορικές διαπραγματεύσεις	441
Περιβαλλοντικά και πολιτισμικά ζητήματα	442
ΠΟΕ και εθνική ανεξαρτησία	444
Μελέτη περίπτωσης: Γυμνές πατούσες, καυτό μέταλλο και	
παγκοσμιοποίηση	445
Παγκοσμιοποίηση και περιβάλλον	446
Παγκοσμιοποίηση, οικονομική μεγέθυνση και ρύπανση	447
Το πρόβλημα των «παραδείσων περιβαλλοντικής ρύπανσης»	450
Περιβαλλοντικά ζητήματα και εμπορικές διαπραγματεύσεις	451
Περίληψη	452
Όροι κλειδιά	453
Προβλήματα	453
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	455
Μαθηματικά προσαρτήματα	457
Προσάρτημα Κεφαλαίου 4: Το υπόδειγμα των αναλογιών	
των συντελεστών παραγωγής	459
Τιμές συντελεστών και κόστος	459
Τιμές αγαθών και τιμές συντελεστών παραγωγής	462
Διαθέσιμες ποσότητες συντελεστών και παραγωγή	463
Προσάρτημα Κεφαλαίου 5: Η συναλλασσόμενη παγκόσμια	
οικονομία	464
Προσφορά, ζήτηση και ισορροπία	464
Προσφορά, ζήτηση και ευστάθεια της ισορροπίας	467

Επιδράσεις των μεταβολών προσφοράς και ζήτησης	470
Οικονομική μεγέθυνση	470
Το πρόβλημα της μεταβίβασης	472
Ένας δασμός	473
Προσάρτημα Κεφαλαίου 6: Το υπόδειγμα του μονοπωλιακού ανταγωνισμού	476
<i>Eυρετήριο</i>	478

Πίνακας περιεχομένων

<i>Πρόλογος στην ελληνική έκδοση</i>	25
<i>Πρόλογος στην όγδοη αμερικανική έκδοση</i>	27
<i>Ευχαριστίες</i>	37
ΜΕΡΟΣ 3 Μακροοικονομική των συναλλαγματικών ισοτιμιών και της ανοικτής οικονομίας	39
12 Εθνικολογιστικά μεγέθη και ισοζύγιο πληρωμών	41
Οι εθνικοί λογαριασμοί	44
Εθνικό προϊόν και εθνικό εισόδημα	45
Απόσβεση κεφαλαίου, διεθνείς μεταβιβάσεις και έμμεσοι φόροι	46
Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	47
Εθνικολογιστικά μεγέθη σε μια ανοικτή οικονομία	48
Κατανάλωση	48
Επένδυση	49
Δαπάνες του Δημοσίου	49
Η ταυτότητα του εθνικού εισοδήματος σε μια ανοικτή οικονομία	50
Μια φανταστική ανοικτή οικονομία	51
Οι τρέχουσες εξωτερικές συναλλαγές και η εξωτερική χρέωση	52
Αποταμίευση και τρέχουσες συναλλαγές	55
Ιδιωτική και δημόσια αποταμίευση	56
Μελέτη περίπτωσης: Ο περιορισμός του δημοσιονομικού ελλείμματος μπορεί να μην αυξήσει το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών	58
Οι λογαριασμοί του ισοζυγίου πληρωμών	60
Παραδείγματα διπλών συναλλαγών	62
Η θεμελιώδης ταυτότητα του ισοζυγίου πληρωμών	65
Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και πάλι	65
Το ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων	67
Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	68
Η στατιστική διαφορά	69
Συναλλαγές συναλλαγματικών διαθεσίμων	70

Μελέτη περίπτωσης: Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις του μεγαλύτερου οφειλέτη στον κόσμο	73
Περίληψη	77
Όροι κλειδιά	78
Προβλήματα	79
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	81
13 Συναλλαγματικές ισοτιμίες και αγορά συναλλάγματος: Μια προσέγγιση περιουσιακών στοιχείων	83
Συναλλαγματικές ισοτιμίες και διεθνείς συναλλαγές	84
Εγχώριες τιμές και τιμές του εξωτερικού	86
Συναλλαγματικές ισοτιμίες και σχετικές τιμές	88
Η αγορά συναλλάγματος	89
Οι συντελεστές	89
Πλαίσιο: Η ιστορία δύο δολαρίων	90
Χαρακτηριστικά της αγοράς	93
Ημερήσιες ισοτιμίες και προθεσμιακές ισοτιμίες	96
Συμβάσεις ανταλλαγών συναλλάγματος (foreign exchange swaps)	98
Μελλοντικά συμβόλαια και δικαιώματα	98
Η ζήτηση περιουσιακών στοιχείων σε ξένο νόμισμα	99
Πλαίσιο: Πλασματικό προθεσμιακό εμπόριο συναλλάγματος στην Ασία	100
Περιουσιακά στοιχεία και οι αποδόσεις τους	102
Κίνδυνος και ρευστότητα	105
Επιτόκια	106
Συναλλαγματικές ισοτιμίες και αποδόσεις περιουσιακών στοιχείων	108
Ένας απλός κανόνας	109
Απόδοση, κίνδυνος και ρευστότητα στην αγορά συναλλάγματος	112
Ισορροπία στην αγορά συναλλάγματος	113
Ισοτιμία επιτοκίων: Η βασική συνθήκη ισορροπίας	113
Πώς οι μεταβολές της τρέχουσας ισοτιμίας επηρεάζουν τις προσδοκώμενες αποδόσεις	115
Η συναλλαγματική ισοτιμία ισορροπίας	118
Επιτόκια, προσδοκίες και ισορροπία	120
Η επίπτωση των μεταβαλλόμενων επιτοκίων στην τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία	120

Η επίδραση των μεταβαλλόμενων προσδοκιών στην τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία	123
<i>Περίληψη</i>	123
‘Όροι κλειδιά	125
Προβλήματα	126
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	129
Παράρτημα: Προθεσμιακές συναλλαγματικές ισοτιμίες και καλυμμένη ισοτιμία επιτοκίων	130
14 Χρήμα, επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες	135
Ο ορισμός του χρήματος: Σύντομη ανασκόπηση	136
Το χρήμα ως μέσο ανταλλαγών	137
Το χρήμα ως μονάδα μέτρησης αξιών	137
Το χρήμα ως μέσο συσσώρευσης αξίας	137
Τι είναι το χρήμα;	138
Πώς προσδιορίζεται η προσφορά χρήματος	139
Η ατομική ζήτηση χρήματος	139
Προσδοκώμενη απόδοση	139
Κίνδυνος	141
Ρευστότητα	141
Η συνολική ζήτηση χρήματος	141
Το επιτόκιο ισορροπίας: Η αλληλεπίδραση προσφοράς και ζήτησης χρήματος	144
Ισορροπία στην αγορά χρήματος	144
Επιτόκια και προσφορά χρήματος	147
Προϊόν και επιτόκιο	148
Η προσφορά χρήματος και η συναλλαγματική ισοτιμία βραχυχρόνια	149
Η σχέση χρήματος, επιτοκίου και συναλλαγματικής ισοτιμίας	150
Η προσφορά χρήματος των ΗΠΑ και η συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου/ευρώ	153
Η προσφορά χρήματος της Ευρώπης και η συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου/ευρώ	156
Χρήμα, τιμές και συναλλαγματική ισοτιμία μακροχρόνια	157
Χρήμα και ονομαστικές τιμές	157
Τα μακροχρόνια αποτελέσματα των μεταβολών της προσφοράς χρήματος	158
Εμπειρικά στοιχεία για την προσφορά χρήματος και το επίπεδο τιμών	160
Χρήμα και συναλλαγματική ισοτιμία μακροχρόνια	162

Πληθωρισμός και δυναμική των συναλλαγματικών ισοτιμιών	162
Βραχυχρόνια ακαμψία και μακροχρόνια ευκαμψία των τιμών	163
Πλαίσιο: Αύξηση της προσφοράς χρήματος και υπερπληθωρισμός στη Βολιβία	166
Μόνιμες μεταβολές της προσφοράς χρήματος και συναλλαγματική ισοτιμία	168
Η εκτίναξη της συναλλαγματικής ισοτιμίας πάνω από το μακροχρόνιο επίπεδό της	170
Μελέτη περίπτωσης: Μπορεί ο υψηλότερος πληθωρισμός να οδηγήσει σε ανατίμηση του νομίσματος; Τα αποτελέσματα της στόχευσης του πληθωρισμού	172
Περίληψη	176
Όροι κλειδιά	177
Προβλήματα	177
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	180
 15 Τιμές και συναλλαγματική ισοτιμία μακροχρόνια	183
Ο νόμος της μίας τιμής	184
Η ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων	186
Η σχέση μεταξύ της ισοδυναμίας των αγοραστικών δυνάμεων και του νόμου της μίας τιμής	187
Απόλυτη και σχετική ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων	188
Ένα μακροχρόνιο υπόδειγμα συναλλαγματικής ισοτιμίας βασισμένο στην ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων	189
Η θεμελιώδης εξίσωση της νομισματικής προσέγγισης	190
Συνεχής πληθωρισμός, ισοτιμία επιτοκίων και ισοδυναμία αγοραστικών δυνάμεων	193
Το αποτέλεσμα Fisher	195
Εμπειρικά δεδομένα για την ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων και το νόμο της μίας τιμής	199
Εξηγώντας τα προβλήματα της ισοδυναμίας των αγοραστικών δυνάμεων	202
Εμπόδια στη διεξαγωγή του εμπορίου και τα διεθνώς μη εμπορεύσιμα προϊόντα	202
Αποκλίσεις από τον ελεύθερο ανταγωνισμό	204
Πλαίσιο: Κάποιες ουσιώδεις ενδείξεις για το νόμο της μίας τιμής	205

Διαφορές στα καταναλωτικά πρότυπα και στη μέτρηση του επιπέδου τιμών	208
Η ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων βραχυχρόνια και μακροχρόνια	209
Μελέτη περίπτωσης: Γιατί οι τιμές είναι χαμηλότερες στις φτωχότερες χώρες	211
Πέρα από την ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων: Ένα γενικό υπόδειγμα των μακροχρόνιων συναλλαγματικών ισοτιμιών.	213
Η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία	214
Πλαίσιο: Ακαμψία τιμών και νόμος της μίας τιμής: Ενδείξεις από τα σκανδιναβικά καταστήματα αδασμολόγητων αγορών	217
Ζήτηση, προσφορά και μακροχρόνια πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία	219
Ονομαστική και πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία σε μακροχρόνια ισορροπία	222
Διεθνείς διαφορές επιτοκίων και πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία.	226
Πραγματική ισοτιμία επιτοκίων	228
Περίληψη	230
Όροι κλειδιά	232
Προβλήματα	232
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	235
Παράρτημα: Αποτέλεσμα Fisher, επιτόκιο και συναλλαγματική ισοτιμία, στο πλαίσιο του νομισματικού υποδείγματος εύκαμπτων τιμών	238
16 Το προϊόν και η συναλλαγματική ισοτιμία βραχυχρόνια	241
Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της συνολικής ζήτησης σε μια ανοικτή οικονομία	242
Προσδιοριστικοί παράγοντες της ζήτησης για κατανάλωση	243
Προσδιοριστικοί παράγοντες του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών	244
Πώς οι μεταβολές της πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας επηρεάζουν το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	245
Πώς οι μεταβολές του διαθέσιμου εισοδήματος επηρεάζουν το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	247
Η εξίσωση συνολικής ζήτησης	247

Η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία και η συνολική ζήτηση	248
Πραγματικό εισόδημα και συνολική ζήτηση	248
Πώς προσδιορίζεται το προϊόν βραχυχρόνια	249
Βραχυχρόνια ισορροπία στην αγορά προϊόντος: Η καμπύλη DD	251
Προϊόν, συναλλαγματική ισοτιμία και ισορροπία στην αγορά προϊόντος	252
Εξαγωγή της καμπύλης DD	253
Παράγοντες που μετατοπίζουν την καμπύλη DD	253
Βραχυχρόνια ισορροπία στην αγορά περιουσιακών στοιχείων:	
Η καμπύλη AA	257
Προϊόν, συναλλαγματική ισοτιμία και ισορροπία στην αγορά περιουσιακών στοιχείων	257
Εξαγωγή της καμπύλης AA	259
Παράγοντες που μετατοπίζουν την καμπύλη AA	260
Βραχυχρόνια ισορροπία μιας ανοικτής οικονομίας:	
Συνδυασμός των καμπυλών DD και AA	261
Προσωρινές μεταβολές της νομισματικής και της δημοσιονομικής πολιτικής	264
Νομισματική πολιτική	265
Δημοσιονομική πολιτική	266
Πολιτικές που στοχεύουν στη διατήρηση του επιπέδου απασχόλησης	267
Πληθωριστική τάση και άλλα προβλήματα οικονομικής πολιτικής	269
Μόνιμες μεταβολές της νομισματικής και της δημοσιονομικής πολιτικής	271
Μόνιμη αύξηση της προσφοράς χρήματος	272
Προσαρμογή σε μόνιμη αύξηση της προσφοράς χρήματος	273
Μόνιμη δημοσιονομική επέκταση	275
Μακροοικονομικές πολιτικές και ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	277
Η σταδιακή προσαρμογή των εμπορικών ροών και η δυναμική του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών	279
Η καμπύλη J	280
Η μετάδοση των μεταβολών των συναλλαγματικών ισοτιμιών στις τιμές και ο πληθωρισμός	282
Πλαίσιο: Συναλλαγματικές ισοτιμίες και ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	284
Περίληψη	286
Όροι κλειδιά	288

<i>Προβλήματα</i>	288
<i>Συμπληρωματική Βιβλιογραφία</i>	290
Παράρτημα I: Διαχρονικό εμπόριο και καταναλωτική ζήτηση	292
Παράρτημα II: Η συνθήκη Marshall-Lerner και εμπειρικές εκτιμήσεις των ελαστικοτήτων εμπορίου	295
17 Σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες και παρέμβαση στην αγορά συναλλάγματος	301
<i>Γιατί μελετάμε τις σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες</i>	302
<i>Οι παρεμβάσεις της κεντρικής τράπεζας και η προσφορά χρήματος</i>	304
Ο ισολογισμός της κεντρικής τράπεζας και η προσφορά χρήματος	305
Παρέμβαση στην αγορά συναλλάγματος και προσφορά χρήματος	308
Αδρανοποίηση	308
Το ισοζύγιο πληρωμών και η προσφορά χρήματος	310
Πώς η κεντρική τράπεζα καθορίζει τη συναλλαγματική ισοτιμία	311
Ισορροπία στην αγορά συναλλάγματος με σταθερή ισοτιμία	312
Ισορροπία στην αγορά χρήματος με σταθερή ισοτιμία	313
Διαγραμματική ανάλυση	314
Πολιτικές σταθεροποίησης με σταθερή ισοτιμία	316
Νομισματική πολιτική	316
Δημοσιονομική πολιτική	318
Μεταβολές της συναλλαγματικής ισοτιμίας	320
Προσαρμογή στις μεταβολές της δημοσιονομικής πολιτικής και της συναλλαγματικής ισοτιμίας	322
Οι κρίσεις του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών και η φυγή κεφαλαίων	323
Ελεγχόμενη διακύμανση και αδρανοποιημένη παρέμβαση	327
Πλαίσιο: Η κρίση του ισοζυγίου πληρωμών της Βραζιλίας τη διετία 1998-1999	328
Τέλεια υποκατάσταση περιουσιακών στοιχείων και αναποτελεσματικότητα της αδρανοποιημένης παρέμβασης	329
Ισορροπία της αγοράς συναλλάγματος με ατελή υποκατάσταση περιουσιακών στοιχείων	331
Αποτελέσματα της αδρανοποιημένης παρέμβασης με ατελή υποκατάσταση των περιουσιακών στοιχείων	332

Αποτελέσματα της αδρανοποιημένης παρέμβασης	
στην πράξη	334
Αποθεματικά νομίσματα στο διεθνές νομισματικό σύστημα	336
Λειτουργία του συστήματος του αποθεματικού	
νομίσματος	337
Η μη συμμετρική θέση της χώρας του αποθεματικού	
νομίσματος	338
Ο χρυσός κανόνας	339
Λειτουργία του χρυσού κανόνα	339
Συμμετρική νομισματική προσαρμογή στο σύστημα	
του χρυσού κανόνα	340
Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του χρυσού κανόνα	341
Ο διμεταλλικός κανόνας	343
Ο χρυσός συναλλαγματικός κανόνας	344
Μελέτη περίπτωσης: Η ζήτηση διεθνών διαθεσίμων	345
Περίληψη	349
Όροι κλειδιά	351
Προβλήματα	351
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	354
Παράρτημα I: Ισορροπία στην αγορά συναλλάγματος	
με ατελή υποκατάσταση περιουσιακών στοιχείων	356
Παράρτημα II: Ο χρόνος εμφάνισης των κρίσεων του ισοζυγίου	
εξωτερικών πληρωμών	360
ΜΕΡΟΣ 4 Διεθνής μακροοικονομική πολιτική	365
18 Το διεθνές νομισματικό σύστημα, 1870-1973	367
Στόχοι μακροοικονομικής πολιτικής σε μια ανοικτή οικονομία	369
Εσωτερική ισορροπία: πλήρης απασχόληση	
και σταθερότητα τιμών	369
Εξωτερική ισορροπία: το άριστο επίπεδο των τρεχουσών	
συναλλαγών	371
Διεθνής μακροοικονομική πολιτική στο σύστημα	
του χρυσού κανόνα, 1870-1914	375
Οι απαρχές του χρυσού κανόνα	375
Η εξωτερική ισορροπία στο σύστημα του χρυσού κανόνα	376
Μηχανισμός τιμών και ροής πολύτιμων μετάλλων	377
Πλαίσιο: Ο Hume και οι εμποριοκράτες (μερκαντιλιστές)	378

«Οι κανόνες του παιχνιδιού» στο σύστημα του χρυσού κανόνα: μύθοι και πραγματικότητα	379
Εσωτερική ισορροπία στο σύστημα του χρυσού κανόνα	381
Μελέτη περίπτωσης: Η πολιτική οικονομία των συναλλαγματικών καθεστώτων: Οι αντιπαραθέσεις για τον νομισματικό κανόνα των ΗΠΑ στη δεκαετία του 1890	382
Η εποχή του μεσοπολέμου, 1918-1939	384
Η πρόσκαιρη επιστροφή στον χρυσό	384
Ο κατακερματισμός της διεθνούς οικονομίας	385
Μελέτη περίπτωσης: Ο διεθνής κανόνας χρυσού και η Μεγάλη Κρίση	386
Το σύστημα του Bretton Woods και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	388
Στόχοι και δομή του ΔΝΤ	389
Μετατρεψιμότητα και επέκταση των ιδιωτικών χρηματοοικονομικών ροών	390
Κερδοσκοπικές ροές κεφαλαίων και κρίσεις	392
Ανάλυση των επιλογών πολιτικής υπό το σύστημα του Bretton Woods	393
Η διατήρηση της εσωτερικής ισορροπίας	394
Η διατήρηση της εξωτερικής ισορροπίας	396
Πολιτικές μεταστροφής και μεταβολής της δαπάνης	397
Το πρόθλημα εξωτερικής ισορροπίας των ΗΠΑ	399
Μελέτη περίπτωσης: Η παρακμή και η τελική κατάρρευση του συστήματος του Bretton Woods	401
Ο διεθνής πληθωρισμός και η μετάθαση στις κυμαινόμενες ισοτιμίες	405
Περίληψη	409
Όροι κλειδιά	411
Προβλήματα	411
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	413
19 Μακροοικονομική πολιτική και συντονισμός σε καθεστώς κυμαινόμενων ισοτιμιών	415
Τα επιχειρήματα υπέρ των κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών.	416
Αυτονομία της νομισματικής πολιτικής	417
Συμμετρία	419
Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες ως αυτόματοι σταθεροποιητές	420

Τα επιχειρήματα κατά των κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών.	422
Πειθαρχία	423
Αποσταθεροποιητική κερδοσκοπία και διαταραχές της αγοράς χρήματος	424
Αρνητικές συνέπειες για το διεθνές εμπόριο και τις επενδύσεις	426
Ασυντόνιστες οικονομικές πολιτικές	427
Η αυταπάτη της μεγαλύτερης αυτονομίας	427
Μελέτη περίπτωσης: Οι συναλλαγματικές εξελίξεις στην περίοδο μεταξύ των δύο πετρελαϊκών κρίσεων, 1973-1980	428
Μακροοικονομική αλληλεξάρτηση στις κυμαινόμενες ισοτιμίες	434
Μελέτη περίπτωσης: Αντιπληθωρισμός, κρίση και παγκόσμιες ανισορροπίες, 1980-2008	435
Τι μάθαμε από τις μετά το 1973 εξελίξεις;	445
Αυτονομία της νομισματικής πολιτικής	445
Συμμετρία	448
Η συναλλαγματική ισοτιμία ως αυτόματος σταθεροποιητής	448
Πειθαρχία	450
Αποσταθεροποιητική κερδοσκοπία	451
Διεθνές εμπόριο και επενδύσεις	452
Συντονισμός πολιτικών	453
Μπορούν να είναι οι σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες μια επιλογή για τις περισσότερες χώρες;	454
Προτάσεις για μεταρρύθμιση	455
Περίληψη	456
Όροι κλειδιά	457
Προβλήματα	458
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	460
Παράρτημα: Αποτυχίες του διεθνούς συντονισμού των οικονομικών πολιτικών	462
20 Οι άριστες νομισματικές περιοχές και η ευρωπαϊκή εμπειρία	467
Πώς δημιουργήθηκε το ευρωπαϊκό κοινό νόμισμα	469
Τι οδήγησε στην ευρωπαϊκή νομισματική συνεργασία;	470
Το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα, 1979-1998	471
Η γερμανική νομισματική κυριαρχία και η θεωρία αξιοπιστίας του ΕΝΣ	473

Η πρωτοβουλία της ΕΕ για το «1992»	474
Ευρωπαϊκή οικονομική και νομισματική ένωση	476
Το ευρώ και η οικονομική πολιτική στη ζώνη ευρώ	478
Τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ και το σύμφωνο	
σταθερότητας και ανάπτυξης	478
Το ευρωπαϊκό σύστημα κεντρικών τραπεζών	480
Ο νέος αναθεωρημένος μηχανισμός συναλλαγματικών	
ισοτιμιών	481
Η θεωρία των άριστων νομισματικών περιοχών	482
Οικονομική ολοκλήρωση και τα οφέλη μιας περιοχής	
σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών: η καμπύλη GG	482
Οικονομική ολοκλήρωση και το κόστος της περιοχής	
σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών: η καμπύλη LL	486
Η απόφαση ένταξης σε μια νομισματική περιοχή:	
οι καμπύλες GG και LL	490
Πλαίσιο: Ο Gordon Brown και οι πέντε οικονομικές δοκιμασίες	491
Τι είναι η άριστη νομισματική περιοχή?	494
Μελέτη περίπτωσης: Είναι η Ευρώπη μια άριστη νομισματική	
περιοχή;	495
Το μέλλον της ONE	501
Πλαίσιο: Προσαρμογή σε ασύμμετρες διαταραχές:	
Ο Καναδάς στη δεκαετία του 2000	504
Περίληψη	506
Όροι κλειδιά	507
Προβλήματα	507
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	510
21 Παγκόσμια αγορά κεφαλαίου: Επιδόσεις και ζητήματα	
πολιτικής	513
Η διεθνής αγορά κεφαλαίου και τα κέρδη από το διεθνές	
εμπόριο	514
Τρεις κατηγορίες κερδών από το διεθνές εμπόριο	515
Αποφυγή κινδύνου	516
Η διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου ως κίνητρο	
για τη διεθνή ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων	517
Η ποικιλία διεθνών περιουσιακών στοιχείων:	
χρέος έναντι μετοχών	519
Διεθνής τραπεζική και διεθνής κεφαλαιαγορά	520
Η δομή της διεθνούς κεφαλαιαγοράς	520
Η ανάπτυξη της διεθνούς κεφαλαιαγοράς	522

Εξωχώρια (offshore) τραπεζική δραστηριότητα και εξωχώρια (offshore) ανταλλαγή νομισμάτων	523
Η ανάπτυξη της αγοράς ευρωνομισμάτων	525
Η σημασία των ρυθμιστικών ασυμμετριών	526
Η ρύθμιση της διεθνούς τραπεζικής δραστηριότητας	528
Το πρόβλημα της χρεοκοπίας των τραπεζών	528
Προβλήματα ρύθμισης της διεθνούς τραπεζικής δραστηριότητας	532
Διεθνής συνεργασία για τη θέσπιση κανόνων λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος	533
Μελέτη περίπτωσης: Η μέρα που σχεδόν σήμανε το τέλος του κόσμου: Δύο περιπτώσεις αναταραχής των αγορών	536
Πόσο καλά έχει λειτουργήσει η παγκόσμια αγορά κεφαλαίου	540
Η έκταση της διεθνούς διαφοροποίησης χαρτοφυλακίου	540
Η έκταση του διαχρονικού εμπορίου	543
Διαφορές ενδοχώριων και εξωχώριων επιτοκίων	545
Η αποτελεσματικότητα της αγοράς συναλλάγματος	546
<i>Περίληψη</i>	551
<i>Όροι κλειδιά</i>	552
<i>Προβλήματα</i>	553
<i>Συμπληρωματική Βιβλιογραφία</i>	554
22 Αναπτυσσόμενες χώρες: Οικονομική μεγέθυνση, κρίσεις και μεταρρύθμιση	557
Εισόδημα, πλούτος και μεγέθυνση της διεθνούς οικονομίας	558
Το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών	558
Έχουν μειωθεί διαχρονικά οι διεθνείς εισοδηματικές διαφορές;	560
Δομικά χαρακτηριστικά των αναπτυσσόμενων χωρών	563
Δανεισμός και χρέος των αναπτυσσόμενων χωρών	567
Τα οικονομικά της εισροής κεφαλαίων στις αναπτυσσόμενες χώρες	568
Το πρόβλημα της αδυναμίας εξόφλησης χρεών	570
Εναλλακτικές μορφές εισροής κεφαλαίων	573
Το πρόβλημα του «πρωταπορικού αμαρτήματος»	575
Η κρίση υπερχρέωσης της δεκαετίας του '80	577
Μεταρρυθμίσεις, εισροή κεφαλαίων και η επιστροφή της κρίσης	578
Πλαίσιο: Γιατί οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν συσσωρεύσει τόσο υψηλά διεθνή διαθέσιμα;	584
Ανατολική Ασία: Επιτυχία και κρίση	587

Το οικονομικό θαύμα της Ανατολικής Ασίας	587
Πλαίσιο: Τι ήταν σωστό στην περίπτωση της Ανατολικής Ασίας;	589
Τα αδύνατα σημεία της Ασίας	590
Πλαίσιο: Η απλή άλγεθρα του ηθικού κινδύνου	592
Η χρηματοπιστωτική κρίση της Ασίας	593
Η διάχυση στη Ρωσία	595
Μελέτη περίπτωσης: Μπορούν τα νομισματικά συμβούλια να κάνουν αξιόπιστες τις σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες;	597
Μαθήματα από τις κρίσεις των αναπτυσσόμενων χωρών	600
Η μεταρρύθμιση της αρχιτεκτονικής του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος	603
Κινητικότητα κεφαλαίου και το πρόβλημα του καθεστώτος συναλλαγματικής ισοτιμίας	604
Μέτρα «προφύλαξης»	607
Η αντιμετώπιση των κρίσεων.	608
Ένα αβέβαιο μέλλον	609
Μελέτη περίπτωσης: Το υποτιμημένο νόμισμα της Κίνας	609
Κατανοώντας τις παγκόσμιες ροές κεφαλαίων και την παγκόσμια διανομή εισοδήματος: Είναι η γεωγραφία πεπρωμένο;	613
Περίληψη	618
Όροι κλειδιά	621
Προβλήματα	621
Συμπληρωματική Βιβλιογραφία	623
Μαθηματικά προσαρτήματα	625
Προσάρτημα Κεφαλαίου 21: Αποφυγή του κινδύνου και διαφοροποίηση του διεθνούς χαρτοφυλακίου	627
<i>Eurretήριο</i>	637